

**KNAB
GADA
PĀRSKATS
2022**

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka uzruna

2022. gada 10. oktobrī apritēja 20 gadi, kopš Latvijā korupciju novērš un apkaro specializēta pretkorupcijas iestāde – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs. 20 gadu laikā ir uzkrāta pieredze un iedibinātas prakses, apkaroti dažāda mēroga noziedzīgi nodarījumi un pārkāpumi, novērsti korupcijas riski, ieviestas neskaitāmas ārvalstu ekspertu rekomendācijas.

2022. gads iesākās ar brutālo Krievijas iebrukumu Ukrainā, kas stiprināja pārliecību, ka korupcija ir drauds ikdienas un ārkārtējos apstākļos, kā arī aktualizēja demokrātijas vērtības un sabiedroto nozīmi. Ar šo pārliecību arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs strādāja 2022. gadā.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs turpināja cīņu ar korupciju Latvijā, uzsāka 32 kriminālprocesus un kriminālvajāšanas uzsākšanai prokuratūras iestādēm nosūtīja 18 kriminālprocesus. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs kriminālvajāšanai nosūtītajos kriminālprocesos novērsa 1,85 milj. *euro* materiālo zaudējumu radīšanu publiskas personas institūcijām.

Jēkabs Straume
*Korupcijas novēršanas un
apkarošanas biroja priekšnieks*

Savukārt lietvedībā esošajos kriminālprocesos arestēti gandrīz 27 milj. *euro* finanšu līdzekļu un septiņi nekustamie īpašumi.

Pārskata periodā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs lielu daļu savu resursu veltīja 14. Saeimas vēlēšanu uzraudzībai. Birojs noslēdza 535 resoriskās pārbaudes un pieņēma 99 lēmumus par iespējamiem politisko partiju finansēšanas un priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumiem. Par spīti lielajam pārbaužu skaitam, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja novērojumi un veiktās darbības ļauj secināt, ka pirms 14. Saeimas vēlēšanām nav pieļauti būtiski aģitācijas un finansēšanas ierobežojumu pārkāpumi, kas varēja ietekmēt demokrātisku vēlēšanu rezultātus.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ar augstu atbildību attiecas pret starptautisko organizāciju sniegtajām rekomendācijām, jo tās ļauj efektīvāk mazināt korupcijas riskus Latvijā, uzlabot godprātību publiskajā pārvaldē un pārņemt starptautisko labo praksi. Īpašs lepnums ir par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un citu institūciju sniegumu, kas ļāvis Latvijai kļūt par otro valsti, kura sekmīgi noslēgusi Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas Piekto novērtēšanas kārtu, un vienīgo Eiropas Savienības dalībvalsti, kura uzlabojusi sniegumu ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanā.

20 gadi ir laiks, kad uzkrātā pieredze un nākotnes sabiedrības attīstības perspektīvas motivē Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju strādāt efektīvāk un noteikt savas darbības prioritātes. 2022. gads bija Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbības stratēģijas noslēdzošais gads. Iesākoties nākamā termiņa darbības stratēģijai, varu apgalvot, ka arī turpmāk Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs vērsīsies pret korupciju ar likuma spēku un sabiedrības atbalstu, lai panāktu amatpersonām uzticētās varas godprātīgu izmantošanu valsts un sabiedrības interesēs. Gods pār varu!

2022. gads skaitļos

32

uzsākti
kriminālprocesi

37

kriminālvajāšanas
uzsākšanai
nodotas personas

18

kriminālvajāšanas
uzsākšanai
nosūtītas
krimināllietas

335

uzsāktas
administratīvo
pārkāpumu lietas

474

tiesību aktu
projektos veikta
korupcijas risku
analīze

61 715
euro

piemērotie
administratīvie
sodi

79

izglītošanas
pasākumi

8320

izglītošanas pasākumu
dalībnieki

55

saņemti iesniegumi,
kas noformēti kā
trauksmes cēlēju
ziņojumi

1505

saņemti
ziņojumi

26,65
milj. *euro*

kriminālprocesos
arestēti finanšu
līdzekļi

1,85
milj. *euro*

novērsta materiālo
zaudējumu radīšana
publiskas personas
institūcijām

Starptautiskā pretkorupcijas organizācija *Transparency International* ziņojumā *Exporting Corruption 2022* atzīst, ka Latvija ir vienīgā Eiropas Savienības valsts, kas uzlabojusi savu sniegumu ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanā.

Organizācija ziņojumā norāda – lai arī Latvijai ir neliela loma pasaules kopējā eksportā, tā ir salīdzinoši nesen pievienojusies Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos, tāpēc “šis progress ir iepriecinošs”.

SATURA RĀDĪTĀJS

Biroja priekšnieka uzruna	02
2022. gads skaitļos	04
1. Biroja darbības vispārīgais raksturojums un prioritātes	06
2. Biroja darbības rezultāti korupcijas novēršanā	09
2.1. Pretkorupcijas politikas plānošana	09
2.2. Starptautiskā sadarbība	12
2.3. Izglītošana un sabiedrības līdzdalība	14
3. Biroja darbības rezultāti korupcijas apkarošanā	18
3.1. Kriminālprocesuālā izmeklēšana	18
3.2. Valsts amatpersonu darbības kontrole	23
3.3. Politisko partiju finansēšanas un priekšvēlēšanu aģitācijas kontrole ..	25
4. Personāla politika un iekšējā kontrole	28
5. Biroja darbības stratēģijas izpilde	30
6. Budžeta līdzekļu izlietojums	34

Biroja darbības vispārīgais raksturojums

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – Birojs) ir tiešās pārvaldes iestāde, kas atrodas Ministru kabineta pārraudzībā un pilda Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteiktās funkcijas korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā, kā arī kontrolē politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi un pārbauda, kā tiek ievēroti ierobežojumi priekšvēlēšanu aģitācijai, aģitācijai pirms tautas nobalsošanas, aģitācijai par likuma ierosināšanu un aģitācijai par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu.

Biroja misija

“Mēs vēršamies pret korupciju ar likuma spēku un sabiedrības atbalstu, lai panāktu amatpersonām uzticētās varas godprātīgu izmantošanu valsts un sabiedrības interesēs.”

Biroja struktūra

Biroja priekšniekam ir pakļauti trīs vietnieki:

1. vietnieks izmeklēšanas darbību jautājumos, kura pārraudzībā ir Kriminālprocesuālo izmeklēšanu pārvalde (divas Izmeklēšanas nodaļas) un Administratīvi procesuālo izmeklēšanu pārvalde (Politisko organizāciju finansēšanas pārkāpumu izmeklēšanas nodaļa un Administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas nodaļa);
2. vietnieks operatīvo darbību jautājumos, kura pārraudzībā ir Operatīvo darbību pārvalde (divas Operatīvo darbību nodaļas) un Operatīvo darbību atbalsta pārvalde (divas Operatīvo darbību tehniskā atbalsta nodaļas);
3. vietnieks stratēģijas un politikas plānošanas jautājumos, kura pārraudzībā ir Politikas plānošanas un komunikācijas pārvalde (Politikas plānošanas nodaļa un Komunikācijas nodaļa) un Stratēģijas pārvalde (Analītiskā nodaļa un Informācijas uzskaites nodaļa).

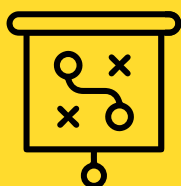
Biroja priekšniekam ir pakļautas atsevišķās nodaļas (lietvedības, juridiskā, finanšu, nodrošinājuma, iekšējās drošības, personāla vadības un IT nodaļa), kā arī iekšējais auditors un padomnieks.

Biroja darbības prioritātes

2022. gadā Birojs savu darbību plānoja atbilstoši Biroja darbības stratēģijā 2020.–2022. gadam izvirzītajām prioritātēm:

1. Mazināt valsts amatpersonu prettiesiskas rīcības iespējamību ar publiskas personas mantu un finanšu līdzekļiem, tostarp identificēt un izskaust koruptīvus noziedzīgus nodarījumus publiskas personas institūcijās, veicot mērķtiecīgas darbības šādās prioritārajās jomās:
  - 1.1. finanšu sektorā;
  - 1.2. tiesu varas institūcijās;
  - 1.3. veselības aprūpē;
  - 1.4. publiskajos iepirkumos:
    - a) Eiropas Savienības finansētajos projektos;
    - b) būvniecības nozarē;
    - c) Latvijas lielākajās pašvaldībās;
    - d) Rail Baltica projektā.
2. Katrā Biroja izmeklētajā kriminālprocesā veikt paralēlo finanšu izmeklēšanu, lai identificētu, arestētu un konfiscētu noziedzīgi iegūtus līdzekļus.
3. Piemērojot jauno politisko organizāciju (partiju) finansēšanas modeli, pilnveidot politisko organizāciju (partiju) finansēšanas uzraudzību.
4. Stiprināt Biroja kapacitāti cilvēkresursu un materiālo resursu ziņā, uzlabojot un efektīvizējot Biroja analītiskās, operatīvās un izmeklēšanas spējas, novēršot un apkarojot koruptīvus noziedzīgus nodarījumus un kontrolējot politisko organizāciju (partiju) finansēšanas noteikumu izpildi.

2022. gada nogalē Birojs izstrādāja jaunu darbības stratēģiju 2023.–2026. gadam. Atbilstoši stratēģijā izvirzītajām prioritātēm un definētajiem uzdevumiem Birojs plānos savu darbību nākamajos četros gados.

Biroja 20. gadadiena

2022. gada 10. oktobrī Birojs atzīmēja savas darbības 20. gadadienu. Biroja jubilejas mēnesī tika rīkoti divi pasākumi: svinīgā sanāksme ar augstāko Latvijas valsts amatpersonu uzrunām un Baltijas valstu un Polijas pretkorupcijas iestāžu seminārs.

Pirmo reizi sagatavots tematiskais tieslietām veltītā nedēļas izdevuma "Jurista Vārds" numurs par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja kompetences jautājumiem

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 20 darbības gadiem veltītā svinīgā sanāksme ar augstāko Latvijas valsts amatpersonu dalību

Pirmo reizi Biroja vēsturē sagatavots tematiskais tieslietām veltītā nedēļas izdevuma "Jurista Vārds" numurs, kurā Birojā nodarbinātie savas kompetences ietvaros sagatavoja rakstus par dažādām korupcijas novēršanas un apkarošanas tēmām. Tāpat sagatavots un publicēts video, kurā ir apkopoti fakti un rezultatīvie rādītāji par Biroja darbības 20 gadiem.

Savas pastāvēšanas laikā Birojs ir veicis pirmstiesas izmeklēšanu 565 kriminālprocesos un kriminālvajāšanas uzsākšanai prokuratūras iestādēm ir nosūtījis 376 kriminālprocesus pret 904 personām. Biroja izmeklētās korupcijas shēmas kļuvušas apjomīgākas un sarežģītākas, turklāt nereti šiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir nevis nacionāls, bet pārrobežu raksturs.

20 gados Birojs kopumā pieņēmis 3280 lēmumus pret valsts amatpersonām par likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" ierobežojumu, aizliegumu un pienākumu neievērošanu. Tāpat Birojs pieņēmis 908 lēmumus administratīvo pārkāpumu lietās saistībā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma un Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normu pārkāpumiem.

Lai veicinātu valsts amatpersonu un citu sabiedrības grupu zināšanas par pretkorupcijas jautājumiem, savas darbības laikā Birojs ir izglītojis vairāk nekā 69 tūkstošus personu visā Latvijā. Tāpat Birojs aktīvi piedalījies pretkorupcijas jomas normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā, panākot vairākus nozīmīgus grozījumus. Piemēram, tika kriminalizēta politisko partiju nelikumīga finansēšana lielā apmērā, kā arī publiskas personas institūcijām noteikts pienākums izstrādāt un ieviest iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai.

Biroja darbības rezultāti korupcijas novēršanā

Lai mazinātu korupcijas un interešu konfliktu, kā arī publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas riskus, Birojs izstrādā attīstības plānošanas dokumentu, informatīvo ziņojumu un tiesību aktu projektus, pastāvīgi veic tiesību aktu projektu un normatīvo aktu analīzi un sniedz priekšlikumus atbildīgajām institūcijām par grozījumu nepieciešamību normatīvajos aktos vai jaunu tiesību aktu projektu izstrādi, kā arī koordinē attīstības plānošanas dokumentu izpildi korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā.

Pretkorupcijas politikas plānošana

Izpildot Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteikto, pārskata periodā Birojs izstrādāja vairākus attīstības plānošanas dokumentus, informatīvos ziņojumus un tiesību aktu projektus.

2022. gadā Ministru kabinetā tika pieņemts Biroja sagatavotais informatīvais ziņojums “Par korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu”. Noslēgts darbs, apkopojot valstī paveikto korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā no 2015. līdz 2022. gadam. Apkopotā informācija liecina, ka atbildīgās institūcijas savas kompetences jomā ir pilnībā izpildījušas 75% paredzēto uzdevumu un pasākumu, 16% uzdevumu izpildi ir veikušas daļēji un 9% nav izpildījušas. Secināms, ka ir panākts progress korupcijas mazināšanā, tostarp, nosakot obligātu prasību valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī to kapitālsabiedrībām ieviest funkcionējošu iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmu, kas ir efektīvs veids, kā institūcijas var mazināt vai pat novērst korupcijas un interešu konflikta riskus.

Birojs turpināja intensīvu darbu pie plāna projekta “Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāns 2021.–2025. gadam” (turpmāk – Plāns) saskaņošanas ar Plāna izpildē iesaistītajām institūcijām. Plāns ir politikas plānošanas dokuments, kas iekļauj Latvijas korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas galvenos mērķus, rīcības virzienus, kā arī konkrētus pasākumus un uzdevumus to sasniegšanai. 2021. gada 1. jūlijā Plāns tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē. Par Plāna saturu bija saņemti 62 iebildumi un 33 priekšlikumi no 16 dažādām institūcijām. 2022. gadā atkārtotajā saskaņošanas posmā tika saņemti 28 iebildumi un 29 priekšlikumi. Lai panāktu vienošanos par izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem, 2022. gadā tika rīkotas deviņas starpinstitūciju sanāksmes. Vienošanās netika panākta par 14 iebildumiem, kas tika izskatīti Valsts sekretāru 2023. gada 19. janvāra sanāksmē. Pēc precizēšanas Plāns tiks iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā.

Lai nepieļautu, ka pašvaldības budžeta līdzekļi tiek izlietoti negodprātīgi un lēmumi tiek pieņemti atsevišķu personu interesēs, 2022. gadā Birojs strādāja pie tiesiskā regulējuma pilnveides likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”.

No 2023. gada 1. aprīļa pašvaldību domju deputātiem būs aizliegts saņemt atalgojumu biedrībā, nodibinājumā, reliģiskajā organizācijā vai komercsabiedrībā no finanšu līdzekļiem, kurus organizācija ir saņēmusi no attiecīgās pašvaldības.

Šis ierobežojums neattieksies uz gadījumiem, kad finanšu līdzekļi piešķirti atklāta konkursa rezultātā vai deleģēta pārvaldes uzdevuma izpildei. Tāpat šim valsts amatpersonām divus gadus pēc lēmuma pieņemšanas vai dalības lēmuma pieņemšanā par publiskas personas finanšu līdzekļu piešķiršanu biedrībai, nodibinājumam vai reliģiskajai organizācijai būs aizliegts saņemt atalgojumu attiecīgajā biedrībā, nodibinājumā vai reliģiskajā organizācijā. Vienlaikus paredzēti arī izņēmuma gadījumi, kad pašvaldību domju deputāti tomēr varēs darboties biedrībās un nodibinājumos, gūstot ienākumus.

2022. gadā Saeima 2. lasījumā atbalstīja priekšlikumu grozījumam Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā, paredzot, ka turpmāk priekšvēlēšanu aģitācija, izmantojot valsts budžeta finansējumu, būtu veicama tikai valsts valodā. Lai Birojs šādu ierobežojumu spētu efektīvi kontrolēt, Birojs sagatavoja un iesniedza papildu priekšlikumus grozījumiem Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā, nosakot pienākumu norādīt:

- a) no kādiem finanšu līdzekļiem (valsts budžeta vai privātajiem) priekšvēlēšanu aģitācija ir apmaksāta;
- b) informāciju par kontiem, no kuriem ir veikta līgumsummas samaksa.

Ņemot vērā, ka Birojam šobrīd nav tiesību apturēt valsts budžeta finansējumu partijai, kuras darbība ir pretrunā Satversmei, likumiem vai citiem normatīvajiem aktiem, vai tā apdraud valsts vai sabiedrisko drošību, 2022. gada jūnijā Birojs rosināja izmaiņas Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā.

Grozījumi paredzēja piešķirt tiesības Birojam apturēt valsts budžeta finansējuma izmaksas partijai, ja tās darbība ir pretrunā Satversmei, likumiem vai citiem normatīvajiem aktiem, apdraud valsts vai sabiedrisko drošību vai ir pretrunā kādam no Politisko partiju likuma 7. panta ceturtajā vai piektajā daļā noteiktajiem aizliegumiem. Ņemot vērā, ka 13. Saeima šādu iniciatīvu neatbalstīja, 2023. gadā likumprojekts tiks virzīts saskaņošanai atkārtoti.

2022. gadā tika pieņemts un 2023. gada 1. janvārī stājās spēkā Interesu pārstāvības atklātības likums, kura izstrādē piedalījās Biroja pārstāvji. Likums nodrošina interešu pārstāvības procesa atklātību, veicinot sabiedrības uzticēšanos publiskajai varai un interešu pārstāvjiem, kuri piedalās publisku lēmumu ierosināšanā, izstrādē, pieņemšanā vai piemērošanā.

Birojs kā pieaicinātā persona sniedza viedokli un piedalījās Satversmes tiesas sēdē lietā Nr. 2021-36-01, kur tika vērtēts, vai valsts budžeta finansējuma piešķiršana par saņemtajām balsīm pašvaldību vēlēšanās partijai, par kuru pēdējās Saeimas vēlēšanās nobalsojuši vairāk nekā 2% vēlētāju, atbilst vienlīdzības principam. Satversmes tiesa atzina Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ panta pirmās daļas 2. punktu par atbilstošu Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Pārskata periodā Birojs veica iespējamo korupcijas risku analīzi 474 Tiesību aktu projektu portālā saskaņošanai nodotajos tiesību aktu projektos. Atbilstoši risku analīzē konstatētajam Birojs sniedza 70 pirmreizējos atzinumus par ministriju sagatavotajiem tiesību aktu projektiem, izsakot gan konceptuālus, gan redakcionālus iebildumus vai priekšlikumus.

Starptautiskā sadarbība

Pārskata periodā Birojs kā vadošā pretkorupcijas iestāde Latvijā nodrošināja dalību dažādos starptautisko organizāciju pasākumos, kā arī pildīja Eiropas Padomes līguma “Par Pretkorupcijas starpvalstu grupas nodibināšanu” (turpmāk – GRECO) saistības, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos saistības, Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijas saistības, kā arī līdzdarbojās Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas “Moneyval” izteikto rekomendāciju izpildē un piedalījās aktivitātēs saistībā ar Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības pasākumiem.

Pārskata periodā Birojs kopīgi ar citām līdzatbildīgajām institūcijām panāca būtisku progresu GRECO izteikto rekomendāciju izpildē. Latvija pilnībā vai daļēji ir izpildījusi visas 17 GRECO izteiktās rekomendācijas par korupcijas novēršanu un godprātības veicināšanu centrālajā valdībā, kā arī tādās tiesībaizsardzības iestādēs kā Valsts policija un Valsts robežsardze. Tādējādi Latvija kļuvusi par otro valsti, kas ir sekmīgi noslēgusi GRECO Piekto novērtēšanas kārtu. Vienlaikus Biroja eksperts piedalījās GRECO Islandes Piektās novērtēšanas kārtas Otrā atbilstības ziņojuma sagatavošanā.

Birojs sniedza informāciju Eiropas Komisijai par pretkorupcijas ietvara stiprināšanas progresu 2021. gadā. Eiropas Komisija 2022. gada jūlijā publicēja Tiesiskuma ziņojumu par Eiropas Savienības dalībvalstīm, tostarp par Latviju. Ziņojumā apkopota dalībvalstu informācija par tiesiskuma stiprināšanu tiesu sistēmas, plašsaziņas līdzekļu plurālisma, pretkorupcijas un starpinstitucionālā līdzsvara jomā, kā arī sniegtas rekomendācijas.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs vāca ziedojumus un sniedza praktisku atbalstu Ukrainas Nacionālā pretkorupcijas biroja kolēģiem un viņu ģimenēm, kas Latvijā meklēja patvērumu. Слава Україні!

Birojs turpināja darbu pie Eiropas Savienības Pretkrāpšanas programmā (EUAF) atbalstīto triju projektu īstenošanas par kopējo summu 2 122 524 *euro*, lai uzlabotu Biroja materiāltechnisko nodrošinājumu izmeklēšanas, operatīvās darbības un analītisko funkciju veikšanai. Tika sagatavoti informatīvie ziņojumi, lai saņemtu Ministru kabineta atļauju uzņemties ilgtermiņa saistības, kā arī nodrošinātu valsts līdzfinansējumu. Divu projektu ieviešana ir uzsākta 2022. gadā, bet viens projekts tiks uzsākts 2023. gadā. Papildus Birojs kopīgi ar Igaunijas Tieslietu ministriju iesniedza projekta pieteikumu dalībai Eiropas Komisijas Iekšējās drošības fonda pretkorupcijas projektu konkursā.

2022. gadā tika veikti sagatavošanās darbi, lai uzsāktu projektu “Korupcijas novēršanas ietvara stiprināšana” Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta Tehniskā atbalsta instrumenta ietvaros. Sadarbībā ar Eiropas Komisiju un tās piesaistītajiem ekspertiem plānots:

pārskatīt

likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” regulējumu atbilstoši starptautiskajiem standartiem un labajai praksei;

izvērtēt

pretkorupcijas iekšējās kontroles sistēmas regulējuma kvalitāti un izstrādāt metodoloģiju minēto sistēmu kvalitātes novērtēšanai;

izstrādāt

nacionālo korupcijas risku novērtēšanas metodoloģiju un korupcijas latentuma līmeņa novērtēšanas metodoloģiju.

Sadarbībā ar Tieslietu ministriju un Vācijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības organizāciju Birojs uzsāka Eiropas Savienības finansētā *Twinning* (mērķsadarbības) projekta “Godprātīguma veicināšana un korupcijas novēršana Armēnijas publiskajā sektorā” (*Fostering integrity and preventing corruption in the public sector in Armenia*) īstenošanu.

Projekta mērķis ir veicināt godprātīgumu un novērst korupciju Armēnijas publiskajā sektorā, un tas tiek īstenots, pieaicinot ekspertus no Latvijas, Vācijas un citām valstīm. Līdz 2024. gada 31. maijam projektā paredzētas vairākas aktivitātes, tostarp mācības, ekspertu misijas, mācību vizītes un konsultācijas, kuru pamatā ir dalīšanās Eiropas Savienības labajā praksē.

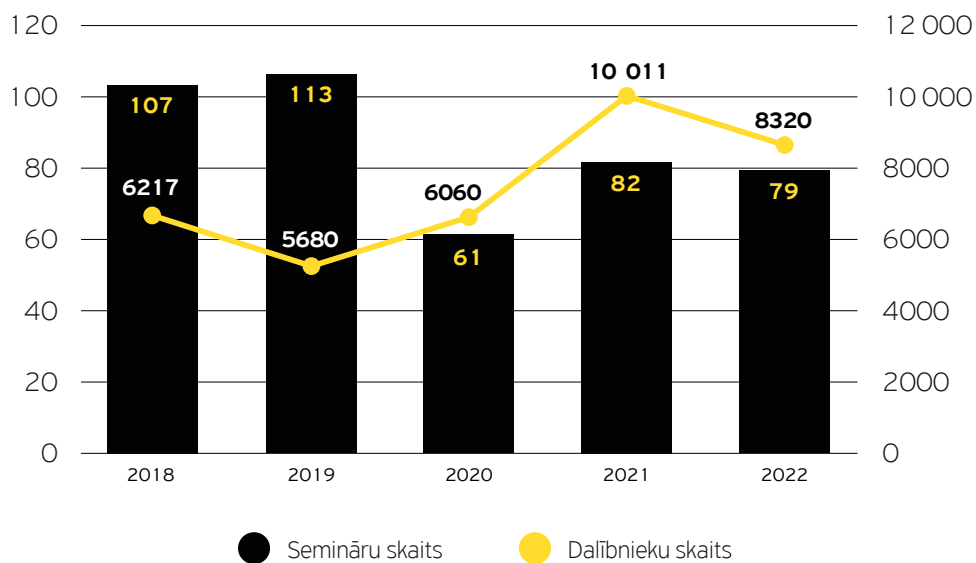

Izglītošana un sabiedrības līdzdalība

Valsts amatpersonu un sabiedrības izglītošana

2022. gadā Biroja amatpersonas rīkoja vai piedalījās 79 izglītošanas pasākumos par pretkorupcijas, interešu konflikta novēršanas, publiskās pārvaldes ētikas, iekšējās kontroles korupcijas risku novēršanas un pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādes jautājumiem. Kopumā izglītotas 8320 personas. Biroja izglītošanas pasākumu un dalībnieku skaits ir atspoguļots 1. attēlā.

Izglītošanas pasākumu un dalībnieku skaits (1. attēls)

Pārskata periodā pieaudzis izglītoto valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās nodarbināto skaits. Īpaši pieaudzis izglītoto valžu un padomju locekļu skaits. Tas saistāms ar to, ka kapitālsabiedrību vadība arvien vairāk uzmanības pievērš korupcijas un interešu konflikta novēršanas jautājumiem, tostarp pretkorupcijas iekšējās kontroles novēršanas sistēmu uzlabošanai, paši iniciējot mācības par attiecīgajiem jautājumiem.

Pārskata periodā Birojs sadarbībā ar biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna” rīkoja praktisko tiešsaistes darbnīcu, lai, izmantojot publiski pieejamo informāciju un datus, apkopotu informāciju par 14. Saeimas deputātu kandidātiem. Tāpat Birojs kopīgi ar biedrību īstenoja Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltītu pasākumu “Korupcija – nacionālās un globālās drošības drauds”.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs kopīgi ar biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna” organizēja Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltītu pasākumu “Korupcija – nacionālās un globālās drošības drauds”

Pasākums tika aizvadīts divās daļās: paneldiskusija, kurā pārstāvji no valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora diskutēja par korupcijas ietekmi uz nacionālo drošību, un Amerikas Savienoto Valstu pretkorupcijas ekspertes Sāras Čeizas (*Sarah Chayes*) vieslekcija par korupcijas negatīvo ietekmi uz globālo drošību. Pasākumā pieredzē dalījās arī Ukrainas Nacionālā pretkorupcijas biroja pārstāvji.

Eiropas Ekonomikas grantu atbalstītā projekta “Atbalsts trauksmes celšanas sistēmas izveidei Latvijā” īstenošanas laikā 2022. gadā Birojs veica sabiedriskās domas aptauju un publicēja tās rezultātus. Aptaujas respondenti bija iedzīvotāji un uzņēmēji. Rezultāti liecina, ka 85% iedzīvotāju un 73% uzņēmēju nav gatavi dot kukuli valsts amatpersonai, lai tādā veidā panāktu problēmas risinājumu. Salīdzinājumā ar 2021. gada aptauju ir mazinājies to iedzīvotāju skaits, kuri būtu gatavi dot kukuli, kamēr uzņēmēju vidū ir vērojama negatīva tendence.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs sadarībā ar citām institūcijām sarunu festivālā “LAMPA” rīkoja spēli un diskusiju “Viss ir slikti jeb kur ir tava biznesa atbildība?”

2022. gada sarunu festivālā “LAMPA” Birojs sadarībā ar Konkurences padomi, Uzņēmumu reģistru un Finanšu izlūkošanas dienestu rīkoja spēli un diskusiju “Viss ir slikti jeb kur ir tava biznesa atbildība?”, kā arī piedalījās Valsts policijas rīkotajā diskusijā “Mantas konfiskācija pirmstiesas procesā: vai pārkāpj personas konstitucionālās tiesības uz mantu?”.

Birojs izstrādāja un publicēja praktisku informatīvo materiālu “Kā atpazīt korupciju”, kura mērķis ir sekmēt iedzīvotāju prasmes pamanīt pazīmes, kas var norādīt uz iespējamu koruptīvu rīcību. Informatīvajā materiālā apkopoti piemēri, kā arī vispārīgas un specifiskas pazīmes iespējamai korupcijai šādos līmeņos: administratīvajā jeb ikdienas, politiskajā jeb augsta līmeņa, publisko iepirkumu, kā arī partiju finansēšanas jomā.

Lai veicinātu dažādu sabiedrības grupu izpratni par korupcijas negatīvo ietekmi, Birojs izstrādāja interaktīvu pretkorupcijas spēli 7. - 9. klašu skolēniem. 2023. gadā paredzēta spēles integrēšana mācību saturā un skolotāju iepazīstināšana ar spēli, tās norisi un citiem metodiskajiem aspektiem.

Kā atpazīt korupciju

Praktisks informatīvais materiāls ar piemēriem un pazīmēm, kas var liecināt par korupciju

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādātais praktiskais informatīvais materiāls “Kā atpazīt korupciju”

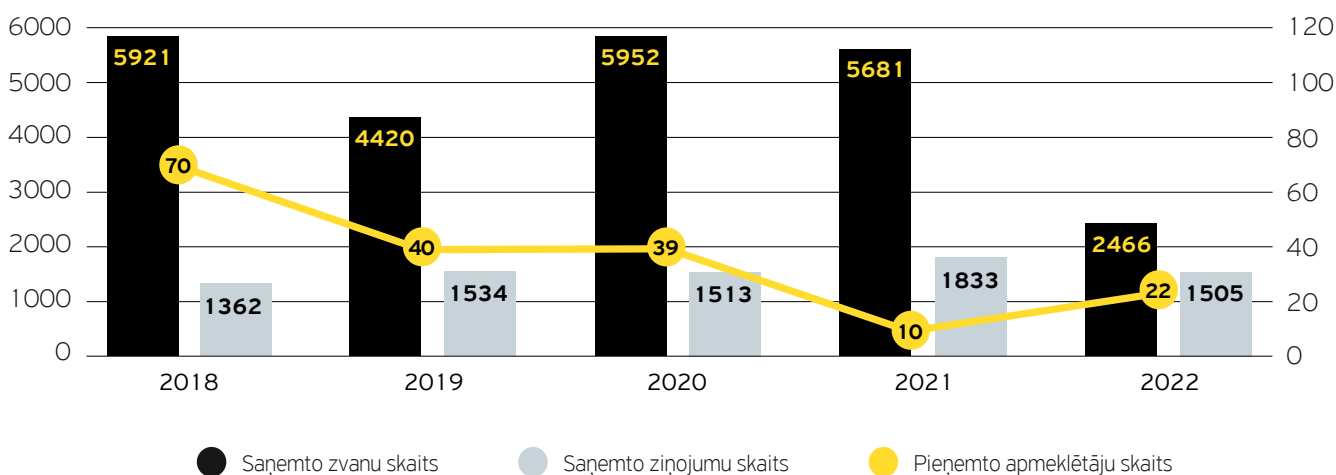
2022. gadā Birojs informēja sabiedrību par korupcijas attīstības tendencēm, atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī par pasākumiem korupcijas novēršanā un apkarošanā. Pārskata periodā Birojs sniedza atbildes uz vismaz 320 plašsaziņas līdzekļu jautājumiem, sniedza 41 interviju un publicēja 74 paziņojumus presei.

Birojā saņemto zvanu un iesniegumu skaits

Pārskata periodā Birojs kopumā saņēma 1505 ziņojumus. No tiem 544 ziņojumi bija no fiziskām personām, 138 ziņojumi no juridiskām personām, 150 ziņojumi no valsts un pašvaldību iestādēm un 673 ziņojumi no anonīmiem iesniedzējiem. 2022. gadā mobilajā lietotnē “Ziņo KNAB” saņemti 183 ziņojumi. 2022. gadā Birojā pieņemti un uzklausi 22 apmeklētāji. Uz tālrunu numuru 67356161 un uzticības tālruni 80002070 saņemti kopumā 2466 zvani. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu 2022. gadā ievērojami mazinājās Birojā saņemto zvanu skaits. Kā iemesls tam varētu būt sabiedrībā samilzušās problēmas saistībā ar karu Ukrainā un inflāciju. Birojā saņemto iesniegumu un pieņemto apmeklētāju skaits ir atspoguļots 2. attēlā.

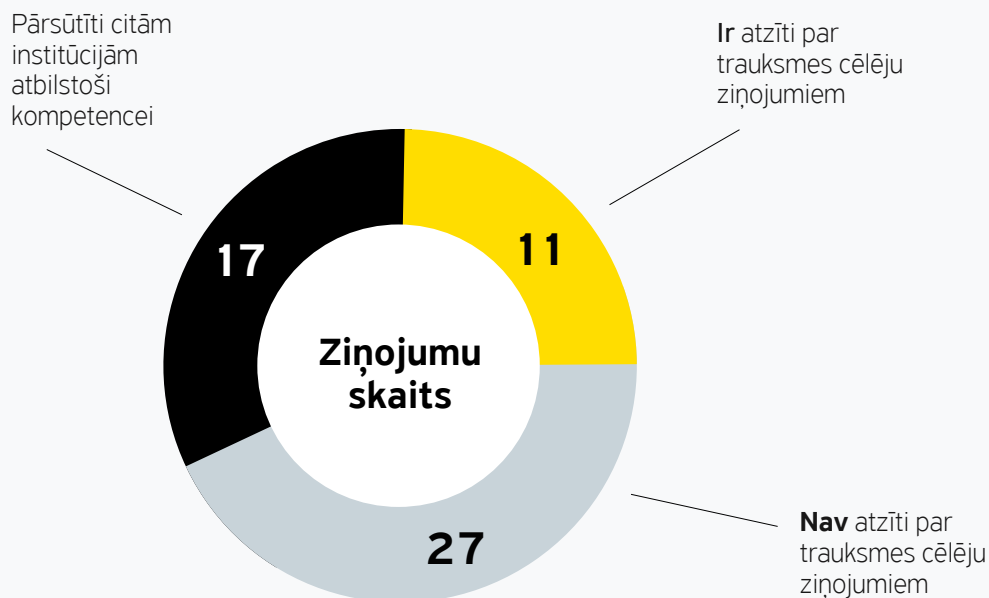
Sabiedrības līdzdalība (2. attēls)

Birojs ir viena no kompetentajām iestādēm, kurai trauksmes cēlētis var ziņot par iespējamu noziedzīgu nodarījumu vai likumpārkāpumu. 2022. gadā Birojā saņemti 55 ziņojumi, kas ir par 13% mazāk nekā iepriekšējā pārskata periodā (skat. 3. attēlu).

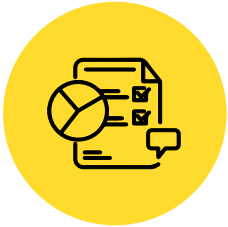
Saņemto ziņojumu virzība Trauksmes celšanas likuma izpratnē (3. attēls)

Sabiedriski konsultatīvās padomes darbība

Biroja Sabiedriski konsultatīvā padome ir izveidota, lai nodrošinātu sabiedrības pārstāvju līdzdalību korupcijas novēršanas politikas veidošanā, īstenošanā un sabiedrības izglītošanā. Sabiedriski konsultatīvās padomes uzdevums ir veicināt Biroja saikni ar sabiedrību, sniedzot rekomendācijas par aktuāliem jautājumiem.

2022. gadā aizvadītas trīs Sabiedriski konsultatīvās padomes sēdes. Sēdēs aplūkoti dažādi jautājumi, tostarp Biroja 2022. gadā veiktās socioloģiskās aptaujas rezultāti un to salīdzinājums ar 2021. gada aptaujas rezultātiem, svarīgākie aspekti saistībā ar Biroja otrās sabiedrības informēšanas kampaņas plānošanu, Biroja izstrādātais informatīvais materiāls “Kā atpazīt korupciju”, priekšvēlēšanu aģitācijas uzraudzība pirms 14. Saeimas vēlēšanām, Biroja darbības stratēģijas 2023.–2026. gadam izstrādes virzība.

Biroja darbības rezultāti korupcijas apkarošanā

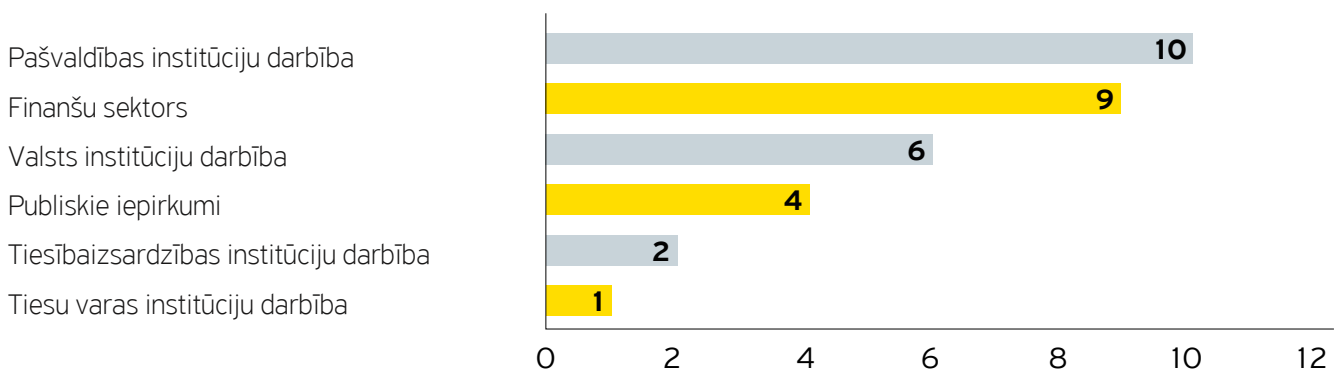
Atbilstoši Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteiktajam Birojs sauc valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības un piemēro sodus par administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā. Lai apkarotu politisko organizāciju (partiju) nelikumīgu finansēšanu, kā arī noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, kas saistīti ar korupciju, Birojs veic operatīvo darbību, resoriskās pārbaudes un kriminālprocesuālās darbības, kā arī sniedz palīdzību ārvalstīm procesuālo darbību veikšanā, ja tās ir saistītas ar korupcijas izmeklēšanu.

Kriminālprocesuālā izmeklēšana

2022. gadā Birojs uzsāka 32 kriminālprocesus, no tiem desmit tika uzsākti pēc operatīvās darbības laikā iegūtās informācijas, četri izdalīti no lietvedībā esošajiem kriminālprocesiem un pārējie – no citiem informācijas avotiem. Pārskata periodā izbeigti desmit Biroja lietvedībā esošie kriminālprocesu.

2022. gadā saglabājās iepriekšējos gados novērotā tendence, ka visvairāk kriminālprocesu Birojs ierosina saistībā ar prettiesisku rīcību valsts un pašvaldību institūciju darbībā. Nemainīga tendence saglabājas arī attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem finanšu sektorā (skat. 4. attēlu).

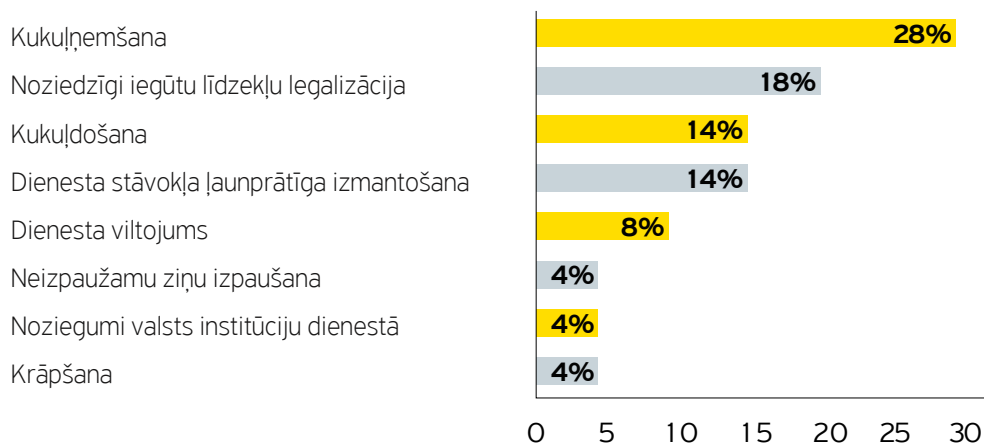
Ierosināto kriminālprocesu skaita sadalījums pēc jomām (4. attēls)

Secināms, ka pēdējos gados ir saglabājušies augsti riski saistībā ar valsts amatpersonu prettiesisku rīcību ar publiskas personas mantu vai finanšu līdzekļiem. 2022. gadā, tāpat kā iepriekšējā gadā, ir liels skaits kriminālprocesu, kas uzsākti pēc Finanšu izlūkošanas dienesta sniegtās informācijas saistībā ar ārvalstu amatpersonu noziedzīgas darbības rezultātā iegūto līdzekļu legalizāciju, kuros tika uzturēti lūgumi atzīt mantu par noziedzīgi iegūtu un to konfiscēt valsts labā.

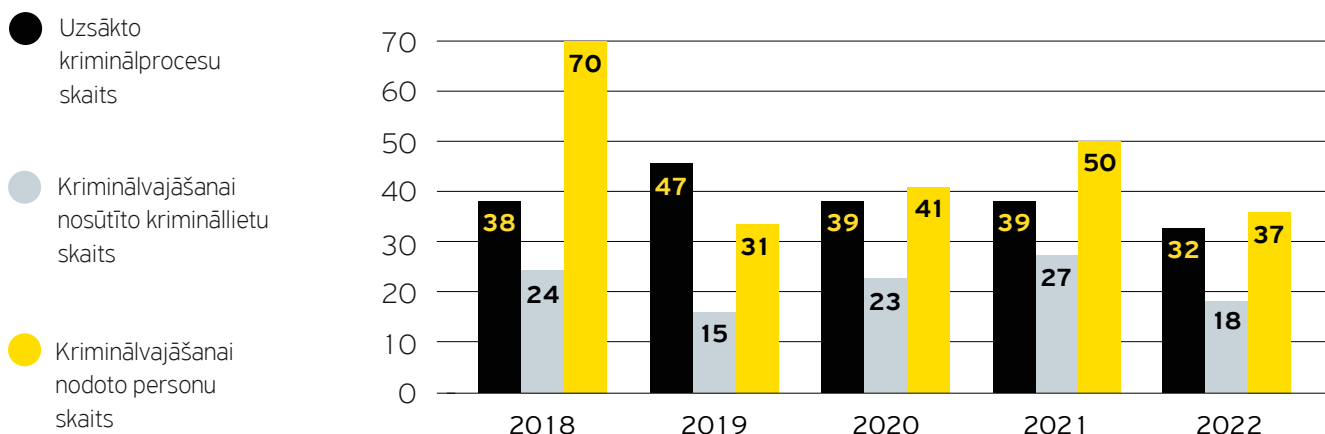
Pārskata periodā visvairāk kriminālprocesu uzsākts par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā kukuļņemšana, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, kukuļdošana, dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, dienesta viltojums, krāpšana, neizpaužamu ziņu izpaušana un noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā (skat. 5. attēlu).

Ierosinātajos kriminālprocesos reģistrēto noziedzīgo nodarījumu veidi (5. attēls)

2022. gadā kriminālvajāšanas uzsākšanai prokuratūras iestādēm Birojs nosūtīja 18 kriminālprocesus, no kuriem trīs kriminālprocesi nosūtīti kriminālvajāšanai paātrinātā procesa kārtībā. Kriminālvajāšanai nodota 31 fiziska un sešas juridiskās personas (skat. 6. attēlu).

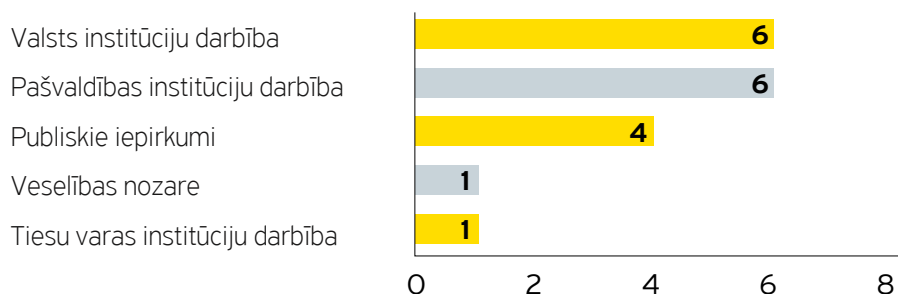
Kriminālprocesu virzība (6. attēls)

2022. gadā saglabājās pēdējos gados novērotā tendence, ka pieaug kriminālvajāšanai (piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanai) nodoto juridisko personu skaits. Tas liecina, ka koruptīvie darījumi, kurus īsteno fiziskās personas, notiek juridisko personu interesēs.

Pārskata periodā kriminālvajāšanas uzsākšanai biežāk nosūtīti tādi kriminālprocesi, kuros izmeklētas noziedzīgas darbības pašvaldību un valsts institūciju darbā un kuros noziegumus visbiežāk izdara valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību amatpersonas. Četros kriminālprocesos konstatētas koruptīvas darbības publisko iepirkumu jomā (skat. 7. attēlu).

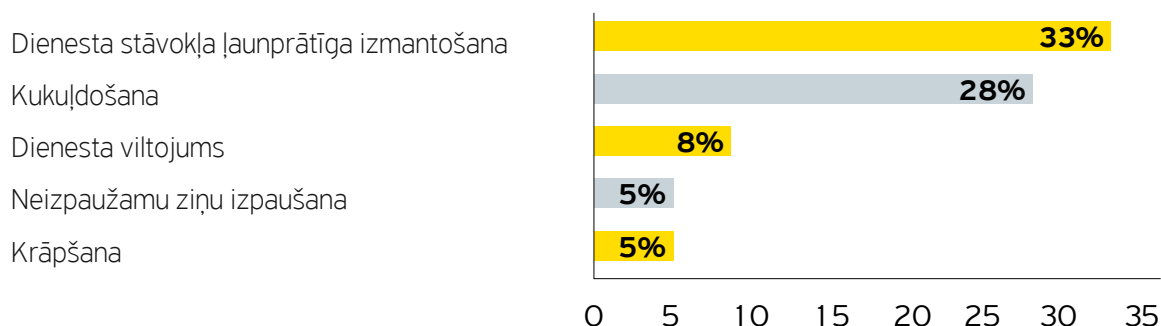
Kriminālvajāšanai nosūtīto kriminālprocesu skaita sadalījums (7. attēls)

Puse kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīto kriminālprocesu tika uzsākti 2022. gadā un 39% – 2021. gadā. Tas norāda uz Biroja spējām efektīvi un samērīgā laikposmā veikt izmeklēšanu par iespējamām koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem. Deviņi no 2022. gadā kopumā uzsāktajiem 32 kriminālprocesiem nosūtīti prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai. Trim no tiem prokuratūra turpina pirmstiesas procesu, pieci nosūtīti iztiesāšanai tiesām un vienā kriminālprocesā ir pieņemts notiesājošs spriedums – brīvības atņemšana (nosacīta). Pārskata periodā, tāpat kā iepriekšējā periodā, uzsākto kriminālprocesu vidējais izmeklēšanas ilgums Birojā bija trīs mēneši.

Visvairāk personu 2022. gadā rosināts saukt pie kriminālatbildības par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kukuļdošana, dienesta viltojums, krāpšana, neizpaužamu ziņu izpaušana u.c. (skat. 8. attēlu).

Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīto noziedzīgo nodarījumu (8. attēls)

2022. gadā Birojā uzsākti seši procesi par noziedzīgi iegūtu mantu, kuros uzturēti lūgumi atzīt mantu par noziedzīgi iegūtu un konfiscēt to valsts labā. Vienā Biroja uzsāktajā kriminālprocesā ar tiesas nolēmumu par noziedzīgi iegūtu mantu atzīti finanšu līdzekļi 298 908,10 euro apmērā, kas konfiscēti un ieskaitīti valsts budžetā. Pārskata periodā Biroja lietvedībā esošajos kriminālprocesos arestēti finanšu līdzekļi gandrīz 26,65 milj. euro apmērā, kā arī septiņi nekustamie īpašumi.

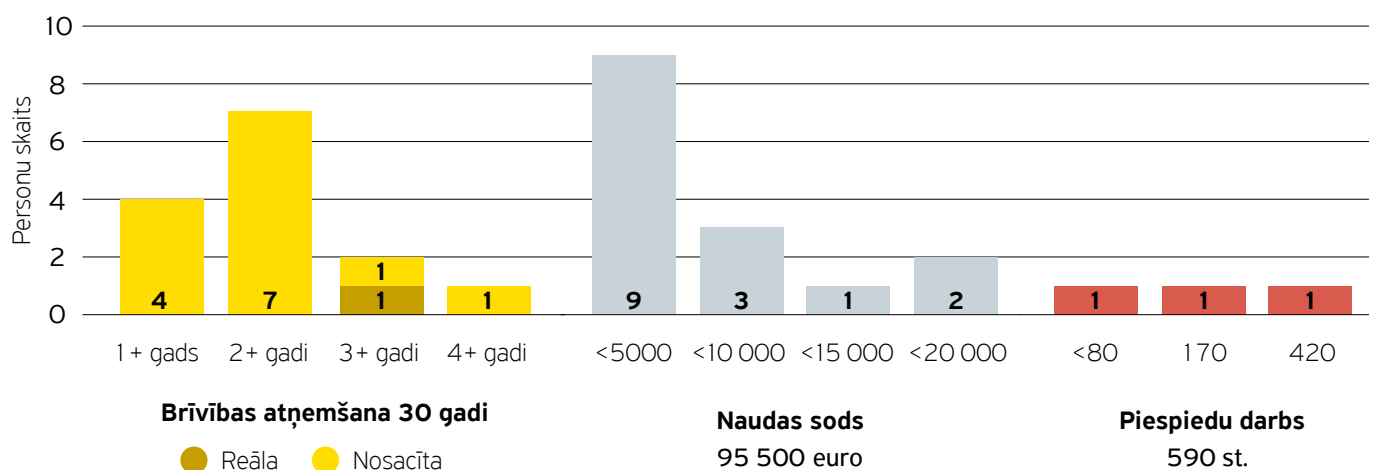
Pārskata gadā Biroja izmeklētajos un kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajos kriminālprocesos tika novērsta iespējama 1,85 milj. *euro* materiālo zaudējumu radīšana publiskas personas institūcijām un kukuļu nodošana valsts amatpersonām kopsummā 1 02 092,70 *euro*.

Pārskata perioda beigās Birojā tiek izmeklēti 40 kriminālprocesi, sešos Biroja uzsāktajos vai izmeklētajos kriminālprocesos, kas ir nosūtīti kriminālvajāšanas uzsākšanai, turpinās pirmstiesas izmeklēšana prokuratūrā, savukārt 80 kriminālprocesi pret 193 personām tiek iztiesāti tiesās.

Viens Biroja ierosinātais kriminālprocess, kas uzsākts 2021. gada jūnijā un 2021. gada oktobrī nosūtīts prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, 2022. gada janvārī ir iztiesāts, piemērojot valsts amatpersonai 19 000 *euro* naudas sodu ar papildsodu – tiesību atņemšanu ieņemt amatu valsts pārvaldē uz diviem gadiem. Kriminālprocesa virzība ilga nepilnu gadu, kas liecina par Biroja, prokuratūras un tiesas spēju izmeklēt un iztiesāt kriminālprocesus samērīgā termiņā.

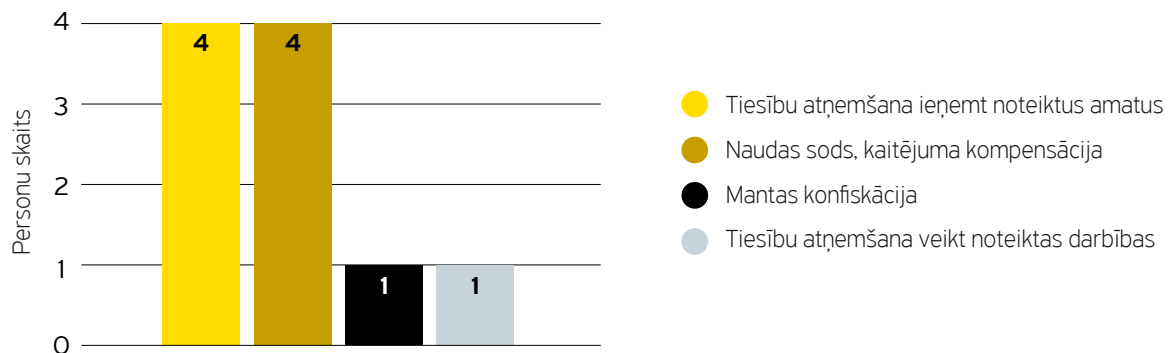
Pārskata periodā iztiesāti 23 Biroja ierosinātie vai izmeklētie kriminālprocesi, kuros divas personas vienojās ar prokuroru par priekšrakstu par sodu, 31 persona notiesāta un trīs personas attaisnotas. Trim personām piespriests sods – sabiedriskais darbs, 16 personām – naudas sods, tostarp vienai juridiskai personai, un 14 personām – brīvības atņemšana, tostarp vienai personai piespriesta reāla brīvības atņemšana (skat. 9. attēlu).

Notiesātajām personām piespriestie sodi (9. attēls)

Papildsodi piespriesti astoņām personām, un visbiežāk piespriestie papildsodi ir tiesību atņemšana ieņemt noteiktus amatus uz noteiktu laiku un naudas sods (skat. 10. attēlu).

Notiesātajām personām piespriestie papildsodi (10. attēls)

Iztiesātajos kriminālprocesos visbiežāk piemēroti sodi par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā krāpšana, kukuļdošana, dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana, kukuļņemšana, dienesta viltojums, piesavināšanās u.c.

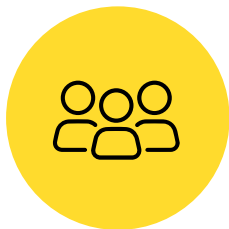
2022. gadā Biroja amatpersonas izskatīja 259 fizisko un juridisko personu iesniegumus, izvērtējot informāciju par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem. Pārskata periodā uzsāktas 54 resoriskās pārbaudes, un pārbažu rezultātā 41 gadījumā pieņemts lēmums atteikt uzsākt kriminālprocesu. Pārējos gadījumos iesniedzējiem sniegtas atbildes vai iesniegumi pārsūtīti atbilstoši kompetencei.

Veicot taktisko analīzi, pārskata periodā Birojs ierosināja Finanšu izlūkošanas dienestam sasaukt 26 sadarbības koordinācijas grupas sanāksmes, identificējot amatpersonas, kuru darbībā tika saskatītas noziedzīga nodarījuma pazīmes. Privātās un publiskās partnerības rezultātā Birojā tika ierosināti divi kriminālprocesi par iespējamu koruptīvu rīcību, kā arī vairākas operatīvās uzskaites lietas. Vienlaikus, analizējot informāciju, kas tika saņemta no Finanšu izlūkošanas dienesta, un identificējot pazīmes, kas liecina par noziedzīgiem nodarījumiem, kuru izmeklēšana nav Biroja kompetencē, Birojs nosūtīja analītiskos materiālus izvērtēšanai Valsts ieņēmumu dienestam, Valsts policijai, kā arī lekšējās drošības birojam.

2022. gadā Birojā izpildei saņemti 24 ārvalstu tiesiskās palīdzības lūgumi no Ukrainas, Polijas, Lihtenšteinas, Amerikas Savienotajām Valstīm, Nīderlandes, Mongolijas un Moldovas. 2022. gadā 26 tiesiskās palīdzības lūgumu izpilde ir pabeigta.

Lai nodrošinātu pierādījumu iegūšanu un nostiprināšanu Biroja lietvedībā esošajos kriminālprocesos, 2022. gadā Birojs sagatavoja 14 tiesiskās palīdzības lūgumus nosūtīšanai uz ārvalstīm. Lielākā daļa tiesiskās palīdzības lūgumu sagatavoti nosūtīšanai Eiropas Savienības dalībvalstīm, kā arī Ukrainai, Azerbaidžānai, Kazahstānai un Apvienotajiem Arābu Emirātiem.

Biroja amatpersonas piedalījās izmeklētāja (krimināltiesību jomā) profesijas standarta izstrādē, kuru 2022. gada 12. oktobrī pieņēma Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē.

Valsts amatpersonu darbības kontrole

Lai nodrošinātu valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību, Birojs kontrolē likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpildi, kā arī citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanu.

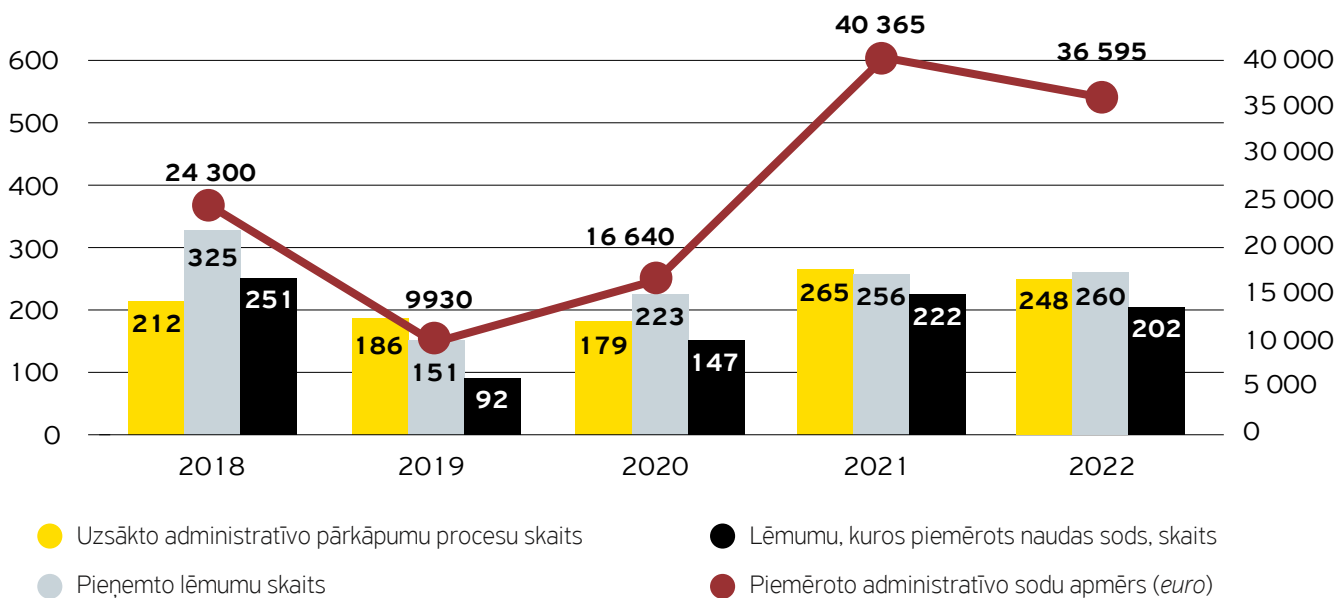
2022. gadā Birojs sniedza 153 rakstveida skaidrojumus par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu piemērošanu, tādējādi veicinot izpratni par minētajā likumā valsts amatpersonām noteiktajiem aizliegumiem un ierobežojumiem. Pārskata periodā Biroja Administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas nodaļa uzsāka 315 un pabeidza 314 resoriskās pārbaudes.

Izskatot iesniegumus un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamo darbību interešu konflikta situācijā, vienlaicīgi tika pārbaudīta šo valsts amatpersonu deklarācijās norādītā informācija, lai konstatētu, vai valsts amatpersonas ir ievērojušas likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteiktos ierobežojumus, aizliegumus un pienākumus. 2022. gadā tika pārbaudītas 807 valsts amatpersonu deklarācijas.

Par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu uzsāktas 248 lietvedības administratīvo pārkāpumu lietas, pieņemti 260 lēmumi, kā arī sagatavoti 97 lēmumi par atteikšanos uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

2022. gadā Birojs sauca pie administratīvās atbildības 202 valsts amatpersonas, piemērojot tām naudas sodus kopsummā 36 595 euro. 41 valsts amatpersonai izteikts aizrādījums, un 17 gadījumos administratīvā pārkāpuma process tika izbeigts, konstatējot administratīvo atbildību izslēdzošus apstākļus (skat. 11. attēlu).

Pieņemto lēmumu skaits un naudas sodu kopējais apmērs (11. attēls)

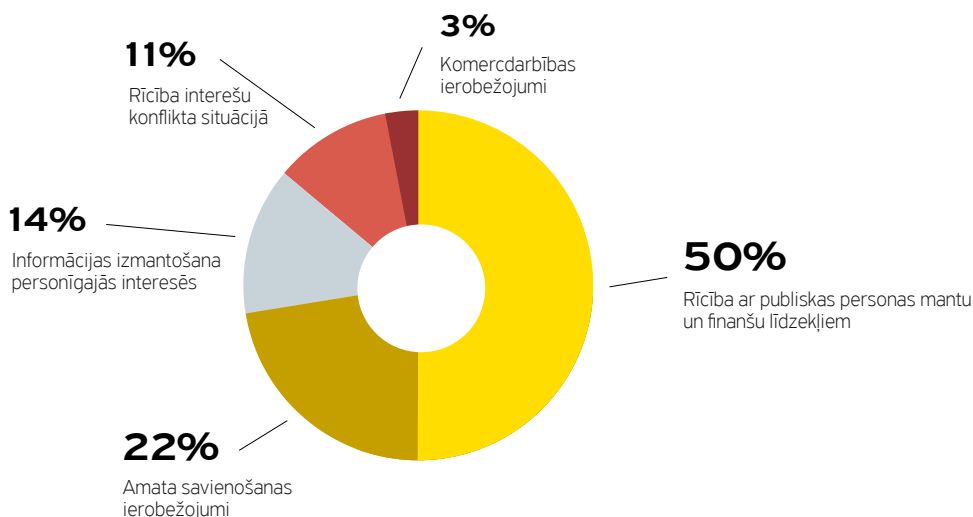

Pamatojoties uz Biroja pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās, 2022. gadā 181 valsts amatpersona valsts budžetā iemaksāja administratīvos naudas sodus kopsummā 31 410 euro. Gadījumos, kad pie administratīvās atbildības sauktā persona guvusi ienākumus vai mantiskus labumus, radot valstij mantiskā izteiksmē novērtējamu mantisko kaitējumu, Birojs pieņem lēmumu par līdzekļu atlīdzināšanu. Pārskata periodā Birojs pieņēma 11 lēmumus, uzdodot atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus par kopējo summu 27 151,09 euro. Piecas personas tika atbrīvotas no pienākuma atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus.

2022. gadā būtiski palielinājās pārkāpumu skaits saistībā ar valsts amatpersonu rīcību ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu (50%). 22% pārkāpumi ir saistībā ar valsts amatpersonas amatu savienošanas ierobežojumu pārkāpumiem, 14% ar dienesta pienākumu pildīšanai pieejamās informācijas iegūšanu no datubāzēm un šīs informācijas izmantošanu personīgajās interesēs, 11% gadījumos konstatēta rīcība interešu konflikta situācijā (skat. 12. attēlu).

Pieņemto lēmumu sadalījums pēc izdarītā pārkāpuma (12. attēls)

2022. gadā administratīvi sodītās personas apstrīdēja Biroja priekšniekam 69 lēmumus, kurus bija pieņēmušas Administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas nodaļas amatpersonas. Pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām, Biroja priekšnieks pilnībā atcēla divus Biroja Administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas nodaļas pieņemtus lēmumus, divos gadījumos pieņēma lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, izsakot aizrādījumu, un četros gadījumos grozīja naudas soda apmēru. 42 gadījumos administratīvi sodītās personas pārsūdzēja tiesā Biroja priekšnieka pieņemtus lēmumus. Tiesa atstāja negrozītus 40 Biroja priekšnieka pieņemtus lēmumus un divus lēmumus atcēla.

Politisko partiju finansēšanas un priekšvēlēšanu aģitācijas kontrole

Birojs kontrolē politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi un likumā noteiktajos gadījumos sauc vainīgās personas pie administratīvās atbildības, piemērojot sodu. Birojs apkopo un analizē informāciju par partiju iesniegtajiem gada pārskatiem, konstatētajiem pārkāpumiem to iesniegšanā un par normatīvajos aktos noteikto ierobežojumu neievērošanu. Pirms Saeimas, Eiropas

Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās Birojs atbilstoši kompetencei kontrolē priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumu ievērošanu, savukārt pēc vēlēšanās veic politisko organizāciju (partiju) un to apvienību iesniegto vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbaudi.

2022. gadā notika 14. Saeimas vēlēšanas, tādēļ pārskata periodā viens no Biroja prioritāriem uzdevumiem bija nodrošināt priekšvēlēšanu izdevumu apmēra un priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumu ievērošanas kontroli. Tās ietvaros tika apstrādāti 2065 saņemtie paziņojumi par noslēgtajiem līgumiem par priekšvēlēšanu aģitācijas izvietošanu, labdarības un sponsorēšanas pasākumiem, kā arī pasta izdevumiem. 2022. gadā tika apstrādāti 352 saņemtie paziņojumi par partijām piedāvātajiem reklāmas izcenojumiem pirms 2022. gada Saeimas vēlēšanām. Vienlaikus tika organizēta partiju un trešo personu iespējamo priekšvēlēšanu aģitācijas kārtības pārkāpumu un slēpto kampaņu uzraudzība, kā arī sekots Biroja lietotnē "Ziņo KNAB" sniegtajām ziņām.

Lai nodrošinātu 2022. gada Saeimas vēlēšanu drošu norisi priekšvēlēšanu aģitācijas periodā un vēlēšanu dienā, Birojs nodrošināja dalību starpinstitūciju darba grupās, rīkoja tiešsaistes vebinārus reklāmas pakalpojumu sniedzējiem, reģionālajiem preses izdevumiem un aģitācijas veicējiem par priekšvēlēšanu aģitācijas perioda ierobežojumiem. Gadā Biroja amatpersonas rīkoja vai piedalījās sešos izglītojošajos pasākumos saistībā ar priekšvēlēšanu aģitāciju.

Atbilstoši grozījumiem Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā 2022. gadā deviņām politiskajām partijām tika izmaksāts 3 897 698,25 euro

Iedzīvotāji līdzdarbojās 14. Saeimas vēlēšanu priekšvēlēšanu aģitācijas uzraudzībā un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sociālo tīklu kontos Twitter un Facebook aktīvi vērsa biroja uzmanību uz iespējamiem aģitācijas pārkāpumiem

valsts budžeta finansējums. Pamatojoties uz 2022. gada 1. oktobra 14. Saeimas vēlēšanu rezultātiem, tika pieņemti 13 lēmumi par valsts budžeta finansējuma piešķiršanu, sākot ar 2023. gada 1. janvāri.

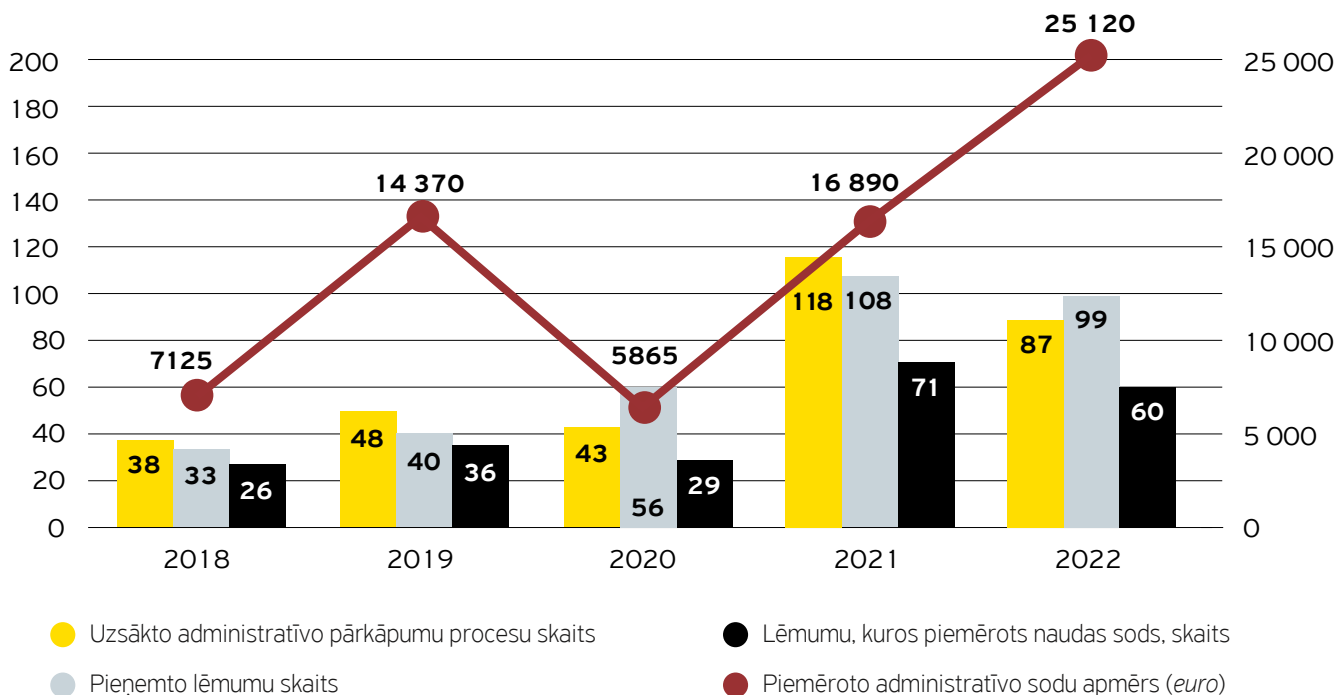
Nemot vērā Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā noteiktos papildu ierobežojumus un nosacījumus attiecībā uz politisko partiju finansējumu individuāli katrai partijai un kopējo partiju saņemto finansējuma apmēru, Birojs publicēja un pārbaudīja informāciju par 3634 personu veiktajiem ziedojumiem un biedru naudas iemaksām politiskajām partijām 2 475 201 euro apmērā.

Veicot iesniegumu un sūdzību pārbaudes saistībā ar iespējamiem politisko partiju finansēšanas un priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumiem, 2022. gadā Birojs uzsāka 512 un līdz gada beigām pabeidza 535 resoriskās pārbaudes. Tāpat pārskata periodā sniegti 159 skaidrojumi par politisko organizāciju (partiju) finansēšanas jautājumiem un Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā iekļauto regulējumu.

Birojs saņēma un publicēja 38 partiju vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas un to precizējumus un 74 partiju gada pārskatus, kā arī uzsāka to pārbaudes.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma un Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normu pārkāpumiem 2022. gadā Birojs uzsāka 87 administratīvā pārkāpuma lietas pret politiskajām partijām un citām juridiskajām un fiziskajām personām, pieņemot 99 lēmumus. Pārbaužu rezultātā par konstatētajiem pārkāpumiem partijām un citām juridiskajām un fiziskajām personām Birojs pieņēma 60 lēmumus administratīvo pārkāpumu lietās par naudas sodu piemērošanu par kopējo summu 25 120 *euro* un 25 lēmumus par finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā par kopējo summu 220 159,28 *euro*. Pēdējos piecos gados pieņemtie lēmumi ir atspoguļoti 13. attēlā.

Pieņemto lēmumu skaits un naudas sodu kopējais apmērs (13. attēls)

2022. gadā administratīvi sodītās personas 31 gadījumā apstrīdēja Biroja priekšniekam lēmumus, kurus pieņēma Politisko organizāciju finansēšanas pārkāpumu izmeklēšanas nodaļas amatpersonas. Pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām, Biroja priekšnieks pilnībā atcēla vienu lēmumu un divos gadījumos grozīja soda mēru. Administratīvi sodītās personas 11 gadījumos pārsūdzēja tiesā Biroja priekšnieka pieņemtos lēmumus, un ar tiesas spriedumu astoņi Biroja priekšnieka pieņemtie lēmumi tika atstāti negrozīti, bet trīs lēmumi tika atcelti.

Pārskata periodā politiskās organizācijas un citas juridiskās un fiziskās personas atbilstoši Biroja pieņemtajiem lēmumiem ir atmaksājušas valsts budžetā 38 660,27 *euro* pretlikumīgi saņemto finansējumu, kā arī brīvprātīgi valsts budžetā ir atmaksājušas 1606,79 *euro* finanšu līdzekļus un 17 043,22 *euro* piemērotos naudas sodus.

2022. gadā turpinājās darbs ar Elektroniskās datu ievades sistēmas attīstību, lai nodrošinātu informācijas par dāvinājumiem (ziedojumiem), iestāšanās naudu, biedru naudu, vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijām un gada pārskatiem ievadi un publiskošanu.

Personāla politika un iekšējā kontrole

2022. gada 31. decembrī Birojā bija 171 štata vieta, un no tām bija aizpildītas 143 vietas. Birojs nodarbina 56 vīriešus un 87 sievietes. Pārskata periodā Birojā dienesta tiesiskās attiecības nodibinājušas desmit amatpersonas, bet dienesta attiecības izbeigušas astoņas amatpersonas. No 2022. gada 1. janvāra Birojā tika izveidotas desmit jaunas amata vietas.

Obligātās prasības pretendentiem dienestam Birojā ir noteiktas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā. Papildus tam personāla atlases procesā valsts drošības iestādes pārbauda kandidātu atbilstību likumā "Par valsts noslēpumu" noteiktajām prasībām, lai amatpersona varētu saņemt speciālo atļauju pieejai valsts noslēpumam. Birojā nodarbinātajiem ir nodrošināta veselības apdrošināšana, nelaimes gadījumu apdrošināšana, pabalsti, kompensācijas un citu normatīvajos aktos paredzēto izdevumu segšana.

2022. gada 1. jūlijā stājās spēkā 2022. gada 26. aprīlī izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr. 262 "Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs, amatu klasifikācijas un amatu apraksta izstrādāšanas kārtība", kas nosaka Biroja amatpersonu (darbinieku) mēnešalgas grupas, saimes un līmeņa noteikšanas kārtību. Tā rezultātā Birojs sadarbībā ar Valsts kanceleju pārklasificēja visus Biroja amatus un veica izmaiņas Biroja amatpersonu un darbinieku amata aprakstos, sagatavojot rīkojumus par izmaiņām.

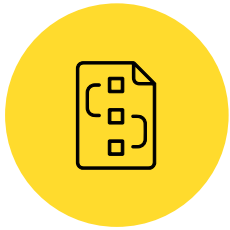

Tāpat kā iepriekšējos gados, Birojs turpināja sadarbību ar Valsts administrācijas skolu tās īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros. Sadarbībā ar Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru, kas izstrādā, īsteno un rīko mācības policijas un citu tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem, tika piedāvātas un rīkotas mācības Biroja darbiniekiem.

2022. gadā Biroja amatpersonas piedalījās 40 konferencēs, semināros, mācību un kvalifikācijas celšanas pasākumos par korupcijas novēršanu un apkarošanu, finanšu izmeklēšanu un analīzi, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un interešu konflikta novēršanu, publiskajiem iepirkumiem u.c. aktuālām tēmām. Biroja amatpersonas devās 44 komandējumos uz ārvalstīm dalībai konferencēs, dažādu starpinstitūciju un ārvalstu institūciju darba grupās, pretkorupcijas forumos, izstādēs, kā arī pieredzes apmaiņas braucienos.

Birojs nodrošina, ka datu subjekti var vērsties pie Biroja datu aizsardzības speciālista visos jautājumos saistībā ar viņu personas datu apstrādi un normatīvajos aktos noteikto tiesību īstenošanu. 2022. gadā netika konstatēti personas datu aizsardzības pārkāpumu gadījumi, par kuriem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir jāinformē datu aizsardzības uzraudzības iestāde un datu subjekts.

Pārskata periodā Birojā veikti trīs iekšējie auditi par grāmatvedības uzskaites un personāla lietvedības procesiem, iepirkumu veikšanu, kā arī iekšējo un ārējo ieteikumu ieviešanu. Lai veiktu atsevišķus uzlabojumus, auditu rezultātā Biroja struktūrvienībām tika izteikti 12 ieteikumi, no tiem līdz 2022. gada beigām ir ieviesti septiņi ieteikumi. Sniegtie ieteikumi ir vērsti uz iekšējo procesu pilnveidošanu un efektīvizēšanu.

Biroja darbības stratēģijas izpilde

Pārskata periodā Birojs veica darbību saskaņā ar Biroja darbības stratēģijā 2020.–2022. gadam izvirzītajiem uzdevumiem un prioritātēm. Biroja darbības stratēģijas izpildes rezultātīvie rādītāji ir apkopoti 1. tabulā.

1. tabula. Rezultatīvie rādītāji

Mērķis	Mazināt korupcijas izplatības līmeni	Paaugstināt valsts amatpersonu zināšanu līmeni par pretkorupcijas prasībām
Rezultāts	Uzlabojas Korupcijas uztveres indekss (vērtējums 100 punktu sistēmā, kur "100" nozīmē "korupcijas nav")	Realizējot zināšanu pārbaudes testus izglītošanas pasākumos, pieaug to valsts amatpersonu skaits, kas labi pārzina pretkorupcijas prasības
2019 izpilde	56	87%
2020 izpilde	57	n/a
2021 izpilde	59	89%
2022 izpilde	59	89%
2022 plāns	61	88%
Komentārs	Mērķis nav sasniegts. Korupcijas uztveres indeksa rādītājs ir palicis nemainīgs salīdzinājumā ar 2021. gadu.	Mērķis ir sasniegts. Birojs turpināja pamatā nodrošināt mācības tiešsaistē, tādējādi sasniedzot plašāku auditoriju, salīdzinot ar klātienē mācību formātu.

Mērķis	Atklāt un izmeklēt noziedzīgus nodarījumus		
Rezultāts	Konstatēti noziedzīgie nodarījumi	Biroja uzsākto kriminālprocesu īpatsvars, kas nosūtīti kriminālvajāšanai un nav izbeigti prokuratūrā	Birojā uzsākto kriminālprocesu skaits pēc Biroja Operatīvo darbību pārvaldes sniegtās informācijas
2019 izpilde	56	100%	30
2020 izpilde	65	100%	10
2021 izpilde	115	75%	15
2022 izpilde	47	100%	10
2022 plāns	90	95%	15
Komentārs	Mērķis nav sasniegts. Pārskata periodā Biroja amatpersonas ir nosūtījušas prokuratūrai 18 kriminālprocesus kriminālvajāšanas uzsākšanai un uzsākušas 32 kriminālprocesus, kuros pamatā identificēts viens izdarītais noziedzīgais nodarījums.	Mērķis ir sasniegts. Pārskata periodā neviens no Biroja kriminālvajāšanai nosūtītajiem 18 kriminālprocešiem nav izbeigts prokuratūrā.	Mērķis nav sasniegts. Biroja Operatīvo darbību pārvalde joprojām saskaras ar Covid-19 pandēmijas radītajām sekām, veicot operatīvo darbību. Vienlaikus pārskata periodā Operatīvo darbību pārvalde sniedza lielu ieguldījumu kriminālprocesu izmeklēšanā.

1. tabula. Rezultatīvie rādītāji

Mērķis	Pieņemt likumīgus un pamatotus lēmumus politisko partiju finansēšanas kontroles jomā	Mazināt naudas lomu un ietekmi politikā
Rezultāts	Pārskata gadā spēkā atstāto Biroja lēmumu īpatsvars saistībā ar administratīvajiem pārkāpumiem un pretlikumīgu finanšu līdzekļu atmaksu, kas nav atcelti	Konstatētie pārkāpumi politisko partiju finansēšanā un aģitācijas veikšanā
2019 izpilde	97,5%	40
2020 izpilde	98%	50
2021 izpilde	97%	108
2022 izpilde	98%	99
2022 plāns	98%	25
Komentārs	Mērķis ir sasniegts. Pārskata periodā Biroja priekšnieks ir atcēlis divus Politisko organizāciju finansēšanas pārkāpumu izmeklēšanas nodaļas priekšnieka pieņemtus lēmumus.	Ņemot vērā, ka 2022. gadā notika 14. Saeimas vēlēšanas, Birojs nodrošināja operatīvu gan priekšvēlēšanu aģitācijas, gan politisko partiju finansēšanas uzraudzību.

Mērķis	Nodrošināt Biroja pieņemto lēmumu likumību un pamatotību valsts amatpersonu kontroles jomā	Veikt valsts amatpersonu kontroli interešu konflikta novēršanas jomā	
Rezultāts	Biroja pieņemto lēmumu īpatsvars saistībā ar administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā, kas nav atcelti	Biroja pieņemtie lēmumi par likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" normu pārkāpumiem	Izvērtēto valsts amatpersonu deklarāciju skaits (valsts amatpersonu skaits)
2019 izpilde	98,68%	151	473
2020 izpilde	98,7%	223	453
2021 izpilde	99%	256	581
2022 izpilde	98,5%	260	807
2022 plāns	98%	255	950
Komentārs	Mērķis ir sasniegts. Pārskata periodā Biroja priekšnieks ir pilnībā atcēlis divus Biroja Administratīvo pārkāpumu izmeklēšanas nodaļas pieņemtos lēmumus, savukārt divos gadījumos pieņēma lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, izsakot aizrādījumu.	Mērķis ir sasniegts. Pārskata periodā 50% Biroja pieņemto lēmumu interešu konflikta novēršanas jomā bija saistībā ar valsts amatpersonu prettiesisku rīcību ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu.	Mērķis nav sasniegts. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu par 39% ir palielinājies izvērtēto valsts amatpersonu deklarāciju skaits.

Budžeta līdzekļu izlietojums

2022. gadā Birojam piešķirtais valsts budžeta finansējums bija **9 503 505 euro**, tostarp apstiprināti trīs prioritārie pasākumi:

1.

239 000 euro - Biroja pirmstiesas izmeklēšanas tehnisko iespēju un kapacitātes celšanai.

2.

60 000 euro - pasākuma "Interaktīvas pretkorupcijas spēles izstrāde un integrēšana 7. - 9. klašu mācību saturā" īstenošanai.

3.

20 000 euro - pētījumam "Interesu konflikta novēršanas tehniskā regulējuma problēmjaudājumi un to modernizācijas nepieciešamība".

Jauna politisko organizāciju (partiju) finansēšanas modeļa ieviešanai tika apstiprināti prioritārie pasākumi **4 891 493 euro** apmērā.

2022. gadā Birojs saņēma finansējumu no Tieslietu ministrijas pamatbudžeta programmas "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas fonds", Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014. - 2021. gada perioda programmas, Eiropas Krāpšanas apkarošanas programmas, *Twinning* projekta "Godprātības veicināšana un korupcijas novēršana publiskajā sektorā Armēnijā" un budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem".

Budžeta līdzekļu izlietojums atspoguļots 2. tabulā, kas aizpildīta saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 5. maija noteikumu Nr. 413 "Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem" pielikumu.

2. tabula. Budžeta līdzekļu izlietojums (euro)

Nr.p.k	Finansiālie rādītāji	2021. gada faktiskā izpilde	2022. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	13 419 928	14 576 100	14 588 803
1.1.	Dotācija	12 930 900	14 394 998	14 394 998
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	63 923	76 628
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	82 981	82 981
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
1.5.	Valsts budžeta transferti	489 028	34 198	34 196
2.	Izdevumi (kopā)	12 623 982	15 065 580	13 079 130
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	12 327 855	13 972 443	12 603 484
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	7 787 757	9 071 986	8 671 912
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0

2. tabula. Budžeta līdzekļu izlietojums (euro)

Nr.p.k	Finansiālie rādītāji	2021. gada faktiskā izpilde	2022. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas, sociālie pabalsti	4 531 493	4 891 493	3 922 914
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	8605	8964	8658
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	296 127	1 093 137	475 647

GODS PĀR VARU!

Korupcijas novēršanas
un apkarošanas birojs
Citadeles iela 1, Rīga, LV-1010

Ziņojumu centra tālrunis:

6735 61 61

Uzticības tālrunis:

8000 20 70

E-pasts:

knab@knab.gov.lv

Mājas lapa:

www.knab.gov.lv

Mobilā lietotne:

“Ziņo KNAB”